

REGALOS del present número:

Cobertas de la joguina còmica

ELS DOS CUNILLS

(FREDERICH FUENTES, FILL).

Sisé folletí de la interessant novela ilustrada

LA "MIONETTE"

(EUGENI MULLER, traducció de BORI Y FONTESTA).

Núm. 40.

15 céntims.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Raurich, 20, principal.
 NÚMERO CORRENT. . . . . 15 CÉNTIMS.
 » ATRASSAT. . . . . 20 »

Director: J. Ayné Rabell.
Administrador: Bartomeu Lloró.

CURIOSITATS

OBJECTES ANTICHS DE TERRISSA DE LA REPÚBLICA PERUANA.

Capta á un catalá d'América.

II

¡Quins fatichs hem passat, amich meu, aquesta setmana! No contava pas poguer acabar aquesta carta. Per escriure necessito molta tranquil·litat, y hem estat tots aquests dias ab l'ay al cor. Però no ha sigut res, gracias á Deu; una mica d'esglay y prou.

Té faig á sapiguer qu'hem tingut una crissis terrible; no de diners,—qu'aquesta, fa una pila d'anys que no podém tréurensla de sobre,—sinó de Ministres. Va caure el govern y no hi havia manera de ferne un de nou: semblava que tots els politichs s'ho havian dit, per declarar-se *en huelga*. Conta quinas angunias las nostras! Corra d'aquí, cerca d'allá, no's trobava ningú que volgués fer de ministre per un ull de la cara. Y no't pensis que fos perque no'n tingues sin ganas, al contrari; de masses que volian la moma no podíam lligar caps. Figurat que no més tenim vuyt carteras y al menos vuytcents politichs que las somian: me penso que si aixó dura, no'ns quedarà altre remey que tirarlas á l'aranya estira cabells, y qui tingui més forsa, que las arreplegui.

Me dirás que d'aquesta manera es difícil fer un bon Govern: però si vols que't sigui franch, me penso que, poch més ó menos, vindria á ser com els que tenim ara. Si allavors fora ministre'l que tingués millors punys, ara ho son els que disfrutan de més barra, y si fa ó no fa, es lo mateix.

En fi, després de molt remenament y anadas y vingudas, al ultim han pujat els lliberals. Ara si qu'aniréu bé,—pensarás tu,—governats per aquest ministeri; tot serán llibertats y...

Ay, fillet meu! Es alló que't deya l'altra setmana: á n'aquí, tot es cuestió de nom y res més: en el fondo, tant son els blanchs com els negres; rasca una mica la capa de pintura y asota hi trobarás el mateix pudrimener. Sort que

ningú s'hi *enfunda* y preném per de lley las pesetas de llautó, mentres tingan un bany de plata.

Si las paraulas son bonas, ens deixém escorxá com uns beneys del cabás: las formas ho son tot entre nosaltres; si el fondo es dolent ó no es de cap manera, ningú'n fa cabal perque ningú hi pensa.

Ficsat ab tot lo nostre: l'art, la política, la ciencia, tot es per l'istil; molt pulit, molta luentor de part de fora, però encara no hi donas un copet, fa un soroll de bota buyda que'ns escriuriam si no estessim curats de sustos.

Al ultim vindrá, si no's trenca de ruta, que poch á poch totas las paraulas de la llengua, voldrán dir lo contrari del sentit que tenen.

Te'n daré alguns exemples.

Ara'ns han apujat el pa; senyal que la farina va cara, pensarás tu, ab molta rahó: Sí, però es el cas, que'ls farinayres diuhen qu'ells no'n tenen la culpa; perque, si rebaixavan els drets d'entrada, portarian blat de fora y tot estaria arreglat. ¿Per qué no ho fa'l Govern? Perque una colla de senyors, molt entrants á la política, abassegan els blats de Castella y no'ls convé que'ls preus s'abaixin. Y vetaquí que per deixar qu'aquesta colla de llops cervers se forrin las butxacas, una pila de milions d'espanyols que treballan, han d'escatimarse la racció de pa, perque'ls cuartos no abastan. Y d'aixó'n diuhen *Protecció*.

Els cambis pujau: tots els queviures van cap al extranjer per aprofitar el cambi de la moneda; si una lliura de monjetas valia un ral, avuy en val dos, y molta gent passa'ls set calzers d'amargura per fer callar la gana. El Banch d'Espanya no s'amohina per aixó y vinga retallar trossets de paper que representan bons grapats de pessetas pe'ls accionistas, y moltas llágrimas pe'ls desgraciats que no poden serho. Y tothóm va dihentne'l *Banch d'Espanya*, cuan més li escauria dirne la sangonera, perque'ns xuclará fins el moll dels ossos, si no l'aturan.

Si'ls obrers se posan en vaga, ¿sabs que fa desseguida'l Govern? Declara l'estat de siti: y ja tens que'ls pobres treballadors no poden reunir-se, ni entendres, per defensar els seus interessos. Mentrestant els amos tenen totas las facilitats per posarse d'acort y'ls fan passar per l'adressador. Y'l Govern diu, que guarda la *neutralitat* deguda entre las dugas parts contrarias.

Molts altres cassos te podria citar, però no vull ferho per no cansarte.

Ah! me'n descuydava! ¿Sabs qui es ministre de la Guerra ab els lliberals? Aquell mateix general que van treure de Cuba casi á cops d'escombra durant la guerra passada.—¿En Weyler?—dirás:—no pot ser.—Si, home, si; l mateix D. Valeriá, de qui tantas pestes deyan la gent d'aqueixas terras y d'aquestas, y á qui en Sagasta va donar els passaports, poch després d'ésser al candelero. Ara sembla que son d'alló més amichs y no se'n recordan ó no volen recordarsen d'aquella feta. Es lo que tenen de bo els nostres politichs; per més qu'estiguin á mata y degolla, cuan se tracta de sacrificarse pe'l pahis,—ó sigui de remenar las cireras,—se fan una abrassada y *aquí dió fin el sainete, perdonad sus muchas faltas.*

Y segons se veu, aquest Ministre'ns vindrá com l'anell al dit; estavam tan ufanosos, que'ns mancava una sangria, y'l cor me diu qu'ell ens la donará.

Afigurat que'l tal senyor Weyler, mentres va ésser general en quefe del exércit de Cuba, va fer *cuatre mil y pico* de propostas de créus pen-

sionadas, ascensos, etc., etc., per altres tants generals, quefes y oficials: aixis ho deya l'altre dia un periódich militar, y afegia que, si fins ara aquestas propostas havian quedat arrecunadas, era d'esperar, qu'una vegada al poder el que las havia fetas, serian efectivas las recomensas en ella inclosas, com ho havia promés l'esmentat senyor moltas vegadas. Contá quina pluja de contribucions se'ns espera!

Ja va ésser bona sort que'ls teus amichs de per aquí dalt ens atunyinessin, perque sinó, me crech que'ls nostres *guerreros*, no s'haurian acontentat ni ab la lluna y las estrellas.

De totas maneras, que'ls hi donguin, si volen; jo hi dich amén. Aixó y molt més se mereix el nostre *glorioso* exércit y'l poble qu'aguanta semblants cosas.

Ara sols me queda aconsellarte que't treguis del cap lo que'm deyas de tornar á Espanya; tot alló del amor á la mare patria, etc., es més bonich de lluny que d'aprop: cuan serias aquí, ben segur que la mare's tornaría madrastra y val més que conservis las ilusions.

Mana y disposa del teu amich

JOSÉPH PIULA.

Poesía vivil.

(FRAGMENT)

Som forts com el roure que'l Géni detura
de cáurer de vell,
som forts, puig som joves; si'l roure ara's blinca
no havem pas nosaltres de ferho com ell.
Ell es de tres sigles; nosaltres d'anyadas,
ell te l'arrel buyda, que'l corch l'ha abatut,
ell mor de vellcsa y es fort, fort, fortissim...
per més qu'ara cayga, soberb ha viscut.

El gran centenari bé's queixa y butzina
tristesas y planys,
recorda sa ufana, sa dolsa florida,
sa dolsa florida de fullas y tanys.
Y diu: «Si m'abato no es pas de vellcsa,
l'arrel m'han corcada, l'arrel, sols l'arrel,
la soca ¡qu'es dura! y'ls tronchs ningú'ls torsa,
brahó tinch encara pera arrivá al cel...»

Nosaltres, oh joves, tenim la fermesa
del roure gegant,

tenim la potencia dels tronchs y la soca.
¿Qui hi pensa en que un día també'ns corcarán
l'arrel que'ns aguanta, los corchs que vindrán?
Mes ara com ara, pensém com el Géni
que ab son bras detura de cáurer de vell
al roure que fita las nostras grandesas
que'ls sigles rodaren á la vora d'ell.

Pensém com el Géni que diu: «La Poesía
avuy la potencia del roure'ns dará!»

Sa cítara polsa... Mes suau y vibranta
cap veu en la terra ningú sentirá...

Y diu: «Joves bardos... sou forts, sou feréstechs,
sou forts, sou indómits; avant, sempre avant,
avant pits de bronze, avant cors de roca,
no us fassi temensa que'l roure gegant
se blinqui tot d'una... Crídeu ¡visca'l roure!
l'arrel te corcada, pró vell y retut
sa fusta es tan forta que avuy simbolisa
l'embit, la sanch, l'ánima de la joventut!

PERE D'ARBUÉS.

POESÍA VIRIL

Contrast.

(RECORT DEL CARNESTOLTAS.)

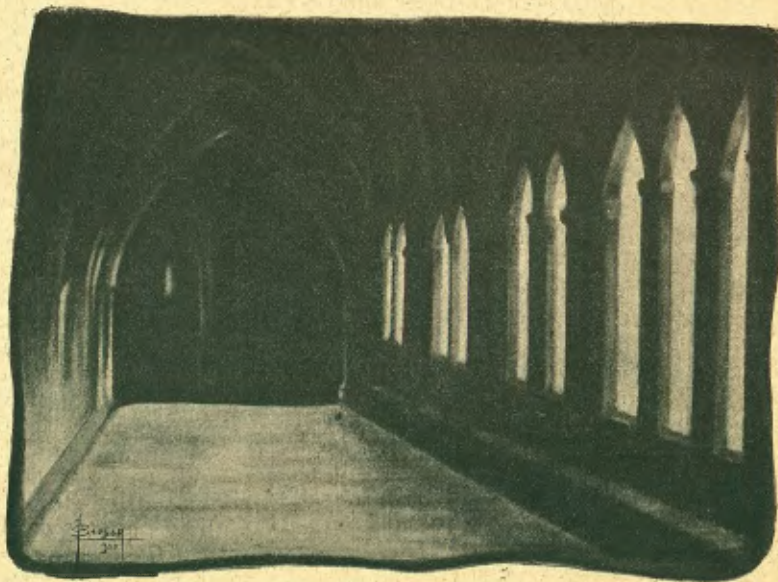
Havia arribat el temps en que's permeten certes coses que no son del agrado de la moral avuy dia; el temps del any en que l'alegria, y casi diré bogeria humana, toca á son cim, al menys exteriorment. El Carnestoltas, precedit de mil propòsits de diversió y portant per seguici á legions de *bebés*, *dominós*, *clowns* y demás disfressas, havia fet sa entrada triomfal en la ciutat omplint els passeigs y vias més concorregudas d'una munió de màscaras sense solta, sense novetat en els seus trajos, ni en las ocurrencias que als transeunts dirigian. Alló era la degeneració visible del Carnestoltas. L'Humanitat s'anava convencent de que prou hipocresia hi há durant tot l'any, essent inútil dedicar una part d'ella á la farsa y que son molts els que portan posada la careta sempre, sense necessitat de cobrir la que Deu els hi ha donat, per un altra de cartró ó de seda.

Lo més important d'aquell Carnestoltas foren els balls donats en els teatros y la *ría* en el passeig més ample y espayós que la ciutat posseia. Els primers, no obstant, eran un cúmul de disbarats y aborriment. Monotonía en las disfressas, monotonía en son parlar, monotonía en lo divertirse y als que molts solzament acudian per no sapiguer hont anar ó per alló del cuento: «Diuhen que'm diverteixo.» Donchs molts sortian del ball sens haver pogut esbargir un poch son ànima y si ho havian conseguit sols era per la influencia esbojarrada dels vapors del champagne ó de la passió prosáica inspirada per la exuberancia de carn, no per l'elétrica impressió del mirar d'uns ulls negres, brillant al fons dels forats llargueruts de la careta, ni per la curiositat incitant de conéixer un rostre diví, d'angelical hermosura, deixada endevinar per un parlar dolc y una petiteta boca, á semblansa d'estotx guardador de dos rengles de perlas.

El según número algo interessant era la *ría*. Allí s'hi havia transportat la vida en plé, deixant en silenci las demás avingudas y carrers de la ciutat, desertas si se las comparava ab el passeig hont els cotxes y las personas se tocavan materialment las unas á las otras impelidas per aquell moviment humá que anava creixent per moments. La part central era ocupada per un amalgamat conjunt de

vehiculs de luxo y carros estrambótichs ab disfressas encara més estranyas. Ostentació exagerada, prodigalitat d'adorns, exhibició de la riquesa, insult al pobre. D'aixó's podia calificar aquella festa en la que tothóm procurava rivalisar als demás. *Breaks* lleugers atestats de distingidas y hermosas senyoretas que ab activitat y somris de satisfacció rebian la pluja de serpentinas y *confettis* que'ls joves dels carruatjes vehins els hi enviavan; *clowns*, *turchs*, *incroyables* y otras disfressas montadas en carros anunciadors repartian confits y anuncis; cotxeros de casas ricas que orgullosament guavian el tronch de briosos cavalls que ab sa perfecta igualtat de color y figura demostravan sa pertenencia; senyoras ab vestits á l'últim figuri y noyas que semblavan mirar ab estranyesa als que anavan á peu; joves demacrats cubrint sos genolls ab costosas pells demostravan disfrutar poch de la festa; cotxes no molt luxosos, mes llogats per estudiants y gent jove que procurava ab son humor no gastar inútilment lo que costava'l lloguer del carruatge. Els cotxes tot sovint havian de pararse, perque ab l'excessiu aglomerament no podian recular ni avansar. En els passeigs laterals la corrent humana serpentejava á vegadas sense poguerse móurer. Joves y noyas que's miravan als agraciats que no havian de sofrir las empentas de la multitud ni las matracadas grosseras d'algún *bebé* imprudent ó las paraulotas d'un *dominó* asquerós; rebent, en cambi, els xistes florits d'algún jove elegant qu'ellas escoltavan ab fruició. Alguns nins y ninas també enfarfagats en disfressas, que malehida la gracia que'ls hi feya, y qu'era en molts sols un pretext per fer la seva

BARCELONA

UN DETALL DELS CLAUSTRES DE SANTA ANA (Dibuix de Biosca).

familia ostentació dels trajos y exhibició de las *mamás* y germanas. Y, finalment, l'automóvil prenia part en la *rúa*; representant del modern *sport*, semblava mirar com á cosa antiga tots els demés medis de tracció que tenia en l'encontorn: aquest conjunt d'elements ab altres encara més exòtics, pujava y baixava celebrant el dimars de Carnestoltes, disfrutant ó aburrintse ó ni fent una cosa ni altra.

De prompte, un murmuri sech, sadollat d'estranyesa, una part de passejants que's separa y la *rúa* de carruatges que també's detura. ¿Qué va á passar? El cotxe dels morts que porta una caixa blanca que guarda las despullas d'un pobre nin atravessa ab pausa'l conjunt, aquella exuberancia de vida que sembla escarnirlo. Una emoció intensa embargá á molts; no á tots perque sempre en el món hi haurá prosa vil y cors que no senten.

La major part miravan aquell receptacle blanch y els seus ulls s'entrastian.

Quin contrast! deyan els mes sentimentalistas; y contemplavan breus moments aquell cotxe que venia á interrompre la explosió del deliri dels homes. A mi'm produhi un efecte de tristesa gran. Sols sé que vaig mirar ab profund despreci aquella munió de sers que's divertian y que eran tontos ó boigs rematats. Que's divertian y reyan pera un dia, sense saber quin venir á fer companyia á aquell pobre infant, criatura felis que sens dupte era un àngel. Me feu l'impressió de la mort burlantse sarcásticament de la vida, d'un avis del cel á aquells mortals que s'oblidavan de que havian de tornar á la terra d'hont sortiren y que tenian un esperit digne de millor esbargiment, del fret fent mofas á la calor, del hivern insultant á la primavera. No obstant vaig envejar al petit que acabava d'entregar la seva existencia y compadesqui als noyets que disfressats en els cotxes, miravan la caixa blanca ab admiració y casi sense comprendre de que's tractava; ells entravan en el món pera sufrir, mentres que l'altre anava á gosar sens dupte sa ignocencia tan blanca com el bagul que tancava son cos.

El cotxe, respirant melangia y tranquil·tat, s'allunyá carrer avall mentres l'Humanitat continuava las sevas bogerias com si no hagués passat res. ¡Cosas del mon!

FRANCESCH OLIVES SIMÓ.

Intima

Qu'estich alegre, dius,
que no'm migra cap pena,
que soch un ser ditxós? .
¡Cóm t'equivocas, nenal

Tú't ficas solsament
en mon doll d'alegría
sense pensar que al cor,
al pobre del meu cor la tristó hi nia.

R. HOMEDES MUNDO.

Fret al cor

Ja ha passat la primavera,
ja ha vingut el fort estiu,
l'alegría arréu hi regna,
tot té vida... ¡jo no'n tinchi!

Sense tu, ma bella aymada,
l'estiu me sembla tardor,
las nevadas ja fugiren
peró no'l fret del meu cor!

Sense tu, dona volguda,
tot ho trobo esglayador,
¡ay! com llú la soleyada
pró no'm treu el fret del cor!..

Del meu cor que avans vivía
y avuy sense tu, ¡qué quiet,
es que'm falta ta mirada
y m'estich morint de fret!

X. ZENGOTITA BAYONA.

Natura

La claror del crepuscol comensa á esblaymar las ubagas del torrent, mentres el pastor ab son remat de xays s'endinza per la olmeda, trepitjant ab llurs esclops, els aygua-molls que s'amagan entre l'encatifat de verdissa, que tantost regalima llagrimetas de rosada freda com la gebra...

Els aucells, se deixondeixen de llurs somnis venturosos al primer impuls de l'aura apacible que fa cimbrejar els febles branquillons de sos llitets de brancatje y tot modulant hymnes de gaubansa al nou dia, van saltant de branca en branca y fent saltirons per terra cercan cuchs entre la brosta...

Després, l'aparició del sol, ve á sintetisar la sublimitat del espectacle, esbandint arréu sa reflectaria llum, que trasmet calor y vida á tots els elements orgánichs de la Naturalesa...

Aprofitant un moment de treva, que mon cós per cert necessita, ja cansat de blincarse ab el maneig dels arpis y l'aixada, deixo de conreuhar la feixa de terra que posseheixo y agafant la cistella del esmorzar, vaig y m'arrimo á una pila de garbas de sarments pera efectuar el consabut refrigeri. Escorcollant la cistella trobo un morro de bacallá sech y me'l vaig cruspint acompanyat de bonas caixaladas de pa y bons tragos de vi de la carbassa.

Al terminar encénch un cigarro y bo y fumant contemplo embadalit els vols de perdius y cogulladas que creuhan l'espai entre refilets y cansons de llibertat y alegria, mentres jo recullo'ls objectes de la cistella y me'n entorno pensatiu y resignat á recomensar la fatigosa tasca de conreuhar la feixa de terra...

JAUME BALAGUER Y SOLER.

LAS «MARRUIXAS» DEL VEHINAT

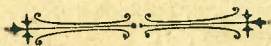
TOTS EN REPÓS!

A ma ilusió primera

Vaig dirte que t'estimava perque ets hermosa, molt hermosa! El teu cos es tan esculpturat que sembla sortir de las mans d'un artista genial... per'xó un dia, cuan el sol ja s'amagava envermellint l'espai... y las estrellas brillavan com petites guspiras de foch... en aquella claror purpúrica que feya destacar més ta hermosura, embadalit per ella, y entre mots incoherents, vaig dirte que t'estimava... tot extassiant-me al contemplar ton caparró... ¡Quina testa més hermosa!... Els onejants cabells rossos... descobrint un front altiu, coronant uns ulls grossos, vius, resplandint foch, tan brillants que apagavan las miradas de las estrellas... uns llavis vermells y molsuts, ardents per la set de petons y caricias... ab una pell blanca nacarada, finissima com el marfil... que destacava radiant d'hermosura al contrast de ton vestit negre... Eras tal y com te pensavas ésser; eras un tipo gayrebé perfecte... Aixís te veig, y aixís te miro cuan hi ets... y cuan no hi ets; al véurer ab els ulls de l'ànima ta hermosura exterior, ella va atréurem... mes unas riallas que esclatares cuan vaig dirte que t'estimava, descubriren ton interior frivol... ferint mon amor... quedant aquellas funestas riallas hostatjadas en mon cor... y avuy cuan penso en tu, m sembla sentirlo aquell riurer tan particular... aquell riurer de modulacions falsas; y m fatant mal, que mon cor resta trist, y batega fort, molt fort... com si's morís... veaint á ma imaginació ta figura... més hermosa... més angelical... rihent de goig, envollada entre las siluetas silenciosas de tas amigas, á las que cridas, al veurem ubriacat de desitj per ta hermosura, com si jo fos un monstre, dihentlashi entre riallas de só metálich:— ¡Miréusel!... ell diu que m'estima... — Y tas amigas també riuhen... riuhen com tu, riuhen fort..... Y'l meu cor sofreix... ma imaginació somia... mos llavis murmuran:— ¡Ets hermosa... molt hermosa!... — mos ulls humitejats de llágrimas, ab mirada ficsa y trista envers l'infinit á hont te miran, semblan contestar á ton riurer despreciatiu, dihent:— ¡Es hermosa... molt hermosa... més la pobra té'l cor insensible!...

ENRICH RAFEL Y SURELL.

FOLK-LORE CATALA

Coppandas populars

RECULLIDAS EN DIVERSAS ENCONTRADAS DE CATALUNYA.

A

(Continuació.)

65

A Manresa vull anar
á buscé una manresana,
que sempre m'han agradat
las faldillas d'indiana.

(Pobla de Claramunt.)

66

A Vilanova las guapas,
á la Torre'ls serafins,
á Corbins las ofendosas
burladoras de fadrins.

(Seu d'Urgell.)

67

A Barcelona aniria
á buscé una ploma d'or
per escriurer una carta
á la prenda del meu cor.

(Pierola.)

68

A Barcelona hi há barcos,
á Tarragona hi há peix,
á Valencia hi há taronjas
y á Benavent no hi há res.

(Seu d'Urgell.)

69

Adeusiau, Barcelona,
y adeu fondas y cafés,
y adeusiau, noyas macas,
ara no tenim diners.

(Martorell.)

70

Aquí baix hi há un poblet
que'n diuhen Torrefarrera;
plegadors de caragols,
lladres de l'horta de Lleyda.

(Bellvis.)

71

A Menarguens tinch la caixa,
á Corbins el calaixó,
á la vileta de Termens
hi tinch el festejador.

(Termens.)

72

A la Pobla fan bugada,
á Gombreny la van passant,
á Campdevánol l'estenen
y á Ripoll la van plegant.

(Ripoll.)

GENERAL GINESTÁ PUNSET.

(Seguirán.)

BIBLIOGRAFIA

MOS TRES AMORS.—*A Deu.*—*A la Mare.*
—*A Ella.*—*Aplech de poesias de Ignaci de L. Ribera Rovira*—Typ. Silva Magalhaes. Thomar.—Portugal, 1901.

El nostre paysá y volgut amich Ribera, que de segur anyora á sa Patria en las terras portuguesas, ha donat á la pública llum un tomet de poesias ben sentidas, justas y correctament versificadas. Conta en el decurs de 80 páginas tres amors ben sagrats: l'amor á Deu, á la Mare que'ns dugué en llurs entranyas y á la enamorada del cor, á la nina que li ha fet esbategar en la primavera de la seva vida.

Son més d'estimar, que pe'ls mérits que pujan portar en sí, per l'intenció de festejar á la llengua patria desde llunyanas terras en tres parts y grans sentiments.

Es clar que no podém ésser jutjes ab el primer llibre d'en Ribera: lo que sí es que podém assegurarli un bon esclat de llorers en sa florida vía. Es jove, molt jove y ben clar se veu un raig de falaguera esperansa en las frescoyas planas del volúm, que per la candidesa y confiansa que'l volta es indigne d'ésser passat per la crítica tacanya d'encoratjament cuan tants ne calen al nostre bon amich, que á bon segur s'anyora prou en aquellas terras, ahont per bon consol sap demanar tan bellas cansons á la seva arpa.

No citarem cap composició; totes ens semblan ben inspiradas y dignas del apreci y benevolensa dels seus coteranis, que'l contan á la rodona de las aspiracions de Fe, de Patria y d'Amor.

Rebi la nostra enhorabona qu'es ben coral.

ANUARI CATALÁ.—*Revista del moviment literari regional, per Joan Umbert.*—Any séptim: 1900.

El seu autor ha tingut la galanteria de fernos present d'un exemplar d'aquest llibre que conté estudis curiosos sobre *Historie literarie, Feminisme, Certamens*, etc, sentse interessant. L'*Anuari* d'enguany no desdú en importancia dels altres tomos que'l concienzut crítich Sr. Umbert ve publicant anyalment.

Creyém que s'agotará la tirada.

TEATROS

BARCELONA

PRINCIPAL.

Debutá en efecte la companyia Tubau ab la coneguda producció *La Corte de Napoleón*. El públich, qu'era escullit, va rébrer als artistas ab mostras de simpatía.

Dissapte vinent tindrà lloch l'estreno de la comedia histórica, original del Sr. Palencia, *Pepita Tudó*, que, segons noticias, será molt ben presentada.

ROMEA.

¿Qu'es lo que va proposarse'l Sr. Pous al arreglar de la celebrada comedia francesa *Voyage d'agrement*, la que ab el títul de *Viatje urgent* estrená'l darrer divendres en aquest teatro? Entretener al públich durant tres actes ab una série de peripecias més ó menos verossímils. ¿Ho ha lograt? Gayrebé que sí, que ja es molt lograr.

Com que las obras á que pertany *Viatje urgent*, cuan s'escriuhen, ja'ls seus autors no las destinan á resóldrer cap problema social de trascendencia, sinó á treure'ls mals humors que la prosa de la vida empelta á la Humanitat, velshiaquí que passa qu'aquesta mena de produccions no admeten ni resisteixin una crítica rahonada y seriosa com las obras que han de desconjuntarse y per pessas menudab deuen ésser objecte d'una operació anatómica y fins a l'ajuda dels Roengtons se'ls hi escorcolla tota la ossamenta interior, nirvis y tendrums, y tot lo que'ls crítichs no poden véurer de tan fondo com han picat els seus autors. ¡Ay, desgraciats els productors d'aquestas obras, que si'ls crítichs s'hi abrahamon com llops cervers ja han begut oli!

En cambi, consistencias febles, carcassas senzillas, diálechs ingénuos dispensats d'enfarfegaments com es el género *vaudevillesch*, se salvan per mica bé qu'estiguin tractadas y si la falsetat impera en *Viatje urgent*, també s'hi veu certa gracia en el diálech, y'ls incidents rebuscats, però xistosos, promouhen la rialla... ¿Es aixó lo que va proposarse'l senyor Pous?

Volgué segurament fer riure, fos com sigués, á la gent poch agradosa de menjars forts y partidaria dels requisidets de llaminadura que satisfá, però no atipa, y la veritat, ha sapigut trobar el platet de clara d'ou montada en que, á pesar de la espuma y la buydor de dintre, hi há qui s'ho empassa tot castanyolejant la llengua com si fos un plat de *faysan doré ó fois gras*. Cuestió de paladars.

En resúm, *Viatje urgent* fa riure á un públich sui-generis, el públich del *mal de cap, cap*, que va al teatro á recrearse d'aurella, però no de sentiment, que no sab lo qu'es

estètica, però coneix forsa que ha de riure ab las ganyotas d'un actor ó ab un xiste agafat ab la punta dels molls...

Deixém apart el convencionalisme, que sembla que forma l'eye de tot *vaudeville*; deixém de banda la mistificació de la *mise en scene* en el segón acte; oblidém que tot alló es fals, més fals que la *fals* de certs *segadors* de camama, y en honor á la vritat pura fem constar que l'obra fou tractada ab carinyo per tots els seus intérpretes, distingint-se en primer lloch las Sras. Clemente y Baró y'ls senyors Piera, Capdevila, Goula y Fuentes, que en unió dels seus companys y del autor Sr. Pous, reberen bona cosa d'aplausos.—A. R.

* * Dilluns celebrá'l seu benefici en Frederich Fuentes ab las obras que ja varem anunciar. El públich va obsequiarlo ab molts aplausos y'ls seus amichs y admiradors ab varis presents artístichs y nutritius.

Per molts anys.

* * Se prepara'l benefici del actú administrador senyor Franqueza ab la comedia *Tenorios!* (reproducció), un monólech d'en Llanas *Me la pagarás!* (estreno) y la resurrecció de la popular sarsueleta catalana *Setze jutges*.

NOVEDATS.

En totas las obras que ha posat en escena la companyia Vitaliani, s'hi ha pogut notar el bon acert, sinó en la elecció de las mateixas, en la *mise* y en la interpretació de tipos, alguns d'ells difícils d'execució. La Sra. Vitaliani se'ns ha revelat com una actriu de gran vol, tant es aixís, que'l públich ha anat encarrillantse cap á Novedats desitjós de fruhir l'elegancia de dicció de la artista italiana.

TÍVOLI.

Ab el drama d'Echegaray *Amor salvaje* y l'última obra de l'Iglesias *Els primers frets*, va fer el seu benefici la notable primera actriu Sra. Mena, devant d'un públich numerós, que tributá bona cosa d'aplausos á la artista.

Se prepara l'espectacle del Sr. Guimerá, *Jesús de Nazareth*.

MATARÓ

La comyanyia del Sr. Martínez, á la que falta un bon element com era la Sra. Santoncha, posá en escena diumenge á la tarde en el Euterpe el drama *Las dos madres*, obtenint molts aplausos. A la nit, en el Principal, *La carta verde* y *La vida íntima* (estreno); en abdúas comedias el públich hi passá una bona vetlla. Molt bé en son desempenyo las Sras. Martínez y Martínez Perlá, y'ls Srs. Alfonso, Comes y García Leonardo. Pera'l vinent diumenge anunciar l'estreno del sorollós drama *Electra*.

En el «Ateneu de la classe obrera» dissapte passat la propia companyia hi representá *Juan José*, en el que s'hi guanyá molts aplausos el Sr. Comes en el paper de protagonista; el segondaren bé las demás parts.

En la societat «Nova Constancia» la companyia de sarsuela gran dirigida pe'l mestre Pérez Cabrero y'l Sr. Valldeperas va representarhi *Las nueve de la noche*, obtenint bona interpretació per part de las Sras. Franch y Via-

da, y'ls Srs. Monte, Pocovi y Marín. Pera dissapte vinent la coneguda sarsuela *Las hijas de Eva*.—*El Corresponsal*.

El vinent diumenge en el «Centro Lliberal Monárquich» del seté districte (teatro Lope de Vega), s'hi representarà el drama d'Echegaray, *La muerte en los labios* y la pessa *Los demonios en el cuerpo*.

Dissapte vinent tindrà lloch en el teatro «Olimpo», á benefici dels empleyats de la casa, una funció extraordinaria composta del interessant drama d'espectacle *Lo compte l'Arnau*, presentat á tot luxu, pera quin objecte s'han pintat varis aplechs y una decoració complerta.

Després del drama tindrà lloch un gran concert de cant y piano en el que hi pendrán part, además del mestre don Juliá Viñas, els artistes senyoreta Guart, y els senyors Soler, Calvet, Poll, Queraltó, Mariner, Pérez y Massana.

Acabará la vetlla artística ab las escenas caricaturescas del senyor Guart *Tipos y topes*, desempenyadas per l'autor.

La societat «Lo látigo d'or» posá en escena el día 10 las comedias *Una senyora sola* y *Un beneyt del cabás* y el cuadro dramátich *Una limosna por Dios!* El día 31 tindrà lloch una representació del popular drama catalá *La flor de la montanya*, essent dirigidas totas las obras pe'l senyor Oromí.

Las obras que posaren en escena el diumenge ultim en la societat «El Barquillero» foren el cuadro dramátich original del senyor Obús *Mártres de la miseria*, *Ditxós ball de máscaras* y la popular sarsueleta catalana *Lo somni de la Ignocencia*.

La execució de ditas obretas fou esmerada, distingintse notablement las senyoretas Guillém y Clemencia y els senyors Ballester, Salas, Barberán y Navarro.

En el «Niu guerrer» la vetlla del diumenge día 10 varen posar en escena el drama catalá en tres actes *Lo full de paper* essent molt aplaudit per la numerosa concurrencia que omplí'l teatro.

La direcció fou esmerada per part del senyor Vilaplana.

En la «Asociación de Joyería y Platería» el diumenge passat posaren en escena'l drama castellá *En el seno de la muerte* á benefici del director d'escena senyor Bellvé.

La interpretació resultà ajustada, distingintse las senyoras Vallespi y Pecho, els senyors Campaláns, Sanromá, Fuster, Batalla Zanón y el beneficiat, qui ens demostrá las recomanables cualitats que posseheix pera'l difícil art de Talia.

La concurrencia qu'era numerosa ne sortí molt satisfeta.

En la societat «Breton» el diumenge prop passat s'hi posá en escena baix la direcció del senyor Rebull, la bonica comedia d'en Llanas *Don Gonzalo ó l'orgull del gech* obtenint una interpretació excelent per part de las senyoras Vidal y Segura y els senyors Vallsmadella, Forquet, Kocay Ros.

Debém fer especial menció del senyor Rebull, qui desempeñyá'l paper de *Tófol* ab tan art, que demostrá ésser un bon artista, rebent molts y merescuts aplausos.

Días endarrera en el «Círculo de Propietarios» de Gracia va estrenarse ab écsit extraordinari (com l'obté per tot allá ahont se fá) la hermosa comedia en 2 actes d'en Fuentes (fill) *Ho sé tot!*

La distingida concurrencia qu'omplía la sala d'espectacles, va saborejar las bellesas de l'obra y va celebrar ab grans riallas y picaments de mans, las moltras situacions cómicas de la mateixa, aplaudint als intérpretes de la comedia, que varen estar felicíssims, veyentse per lo ajustada que va anar la execució, la bona direcció del reputat actor senyor Oliva.

Pera las funcions próximas, preparan la divertidissima joguina en 3 actes *Els dos Cunills*, y pera més endevant las en 1 acte *Marta! Marta!* y *La Celestina* del propi senyor Fuentes, fill.

Diumenge á la nit hi fou representat, el drama catalá *Lo Contramestre* quin despenyo resultá bastant ajustat, recullint hi molts aplausos tots els socis-actors que hi prengueren part.

Acabá la funció ab la sarsueleta en un acte *Ya somos tres*.

En el «Casino Colón» de la barriada de Sant Martí, el dissapte passat se doná una representació del drama *La Dama de las Camelias* per la companyia que dirigeix don Nicanor Pujol, quina obra fou molt ben interpretada per las senyoras Guerra, Puchol, Boix, senyoreta Tresols y'ls senyors Torelló, Roca, Mercader, Aymerich, Miranda y altres.

Pera'l dia 30 se prepara el drama *El tanto por ciento*.

Sobre nostre Certamen.

A causa d'un entrebanch d'última hora, ens veyém privats avuy, tal y cóm havíam promés

en nostre darrer número, de poguer ficsar d'una manera definitiva el dia, hora y lloch ahont s'efectuará la solemne repartició de premis, lo que procurarém fer públich en el número vinent.

Poden, no obstant, els nostres suscriptors, autors premiats y demás personas que s'hi creguin ab dret, indicar el número d'invitaciones que desitjin á fi de tenirlos presents el dia que's reparteixin.

Advertim de nou als autors llorejats, que dintre'l termini de una setmana á contar desd'avuy, remetin els seus retratos pera'l número *extraordinari* que pensém dedicar á la festa del nostre Certamen.

En el vinent número comensarém á publicar com á folletí, en la forma de costúm, la pessa cómica en un acte

L'ARGENT VÍU

original de don J. Campderrós, obreta estrenada á Romea la temporada passada.

Hem rebut el número 5 de la revista literaria *Lo Pensament* que's publica á Sabadell, y el número 6 del setmanari catalanista del Ampurdá *Llevar*, que's publica á Sant Felú de Guixols.

Agrahím la visita y corresponém al cambi.

En aquesta administració se ven al preu de 15 céntims l'exemplar, la joguina cómica en 1 acte, original de don Joseph Graells, titulada *Celos de l'Escolástica*.

Als premis que la Societat Barcelonina d'Amichs de la Instrucció acordá otorgar als noys y noyas qu'assisteixen á las escolas d'aquesta ciutat, á petició del soci don Joseph Crusat y Planas, podrán també optar hi'ls alumnes d'abbós sexes que concorrin als colegis privats sense pagar retribució.

La orquesta Filarmónica de Berlín, dirigida pe'l mestre Nikisch, célebre en Alemanyia, vindrá á donar tres concerts en el nostre teatro de Novedats, que tindrán lloch els días 28 y 29 de abril y l'últim el 2 de maig.

Ens alegrém de la noticia.

El director de la «Societat Filarmónica» de Barce'ona, Sr. Crickboom, días endarrera sortí en direcció de diferentas ciutats d'Italia pera dirigir un bon número de certs.

La eminent artista Eleonora Duse ha sigut condemnada pe'l tribunal de Módena á cinch días de presó y al pagament d'una multa, tot per haver injuriat als empleyats del ferrocarril.

Aquí á Espanya si un torero arriba á injuriar al mateix Cos diplomátich, els tribunals hi haurían tirat terra al damunt.

Aquí els *artistas* son sagrats.

¿Saben en Jaumet de Borbó? Donchs ha tret la grossa de la lotería russa.

Una bicoca... setcentas mil pessetonas.

Tira que't tochl Ja n'hi há per fer una mica de soroll.

Llegeixo que'ls generals Azcárraga, Linares y Ugarte, al deixar de ser ministres quedarán en situació de cuartel...

En situació més apurada's podrian véurer.

A tots els que presentin en l'Administració de CATALUNYA ARTÍSTICA els folletins en bon estat del drama *Lo full de paper* y de la comedia *Els dos Cunills*, se'ls en tregará un exemplar encuadernat mitjansant l'import de 10 céntims de pesseta.

Ja va resultant un xich cómic lo de las ovacions á *Electra*.

Per tot allá hont se reestrena, ja se sab: pet de *Marse-llesa*, pet d'hymne de Riego, y vingan deliris, y pets, y crits... y total foch d'encenalls.

L'endemá, els mateixos que han fet tan soroll son capassos d'anar de brasset ab un frare.

Comedia, comedia y res més que comedia es tot lo que passa en aquest pahís. Com que'ls *ideals* son de circumstancies duran lo que duran las causas que'ls fan bellugar momentáneament.

No hi há empenta y tot se'n va en cridorias.

Anunci d'un hotel.—«En el jardí s'hi ha construit un cubert per las biciletas de *ambos sexos*.»

Se diu que traduhida al castellá es probable que s'estreni en l'Eldorado *L'alegría que passa*.

En castellá produhirá més, ¿vritat?

Ara si que la Comissió abolicionista de las corridas de toros té mala pesa al teler pera dirigirse al Govern en demanda de que li presti apoyó.

—Ay, ay, ¿per qué?—preguntarán.

—¿Qué no saben qu'es Ministre el popular *ganadero*: Duch de Veragua!..

—¿Cóm es que portas las mitjas al revés? ¿Qué no ho veus?

—Sí, però ho faig perque no se'm vegi un forat que hi tinch á la part del dret.

Día de peix.

XARADA

Era'l *divendres* de la setmana passada.

Passaba jo pe'l carrer del *dos* y'm trobo ab el se-nyor *Llagosta*, un home petit y gros que cuan camina sembla un *pop*, companyat de dugas senyoretas magras com un *bacallá* sech y ab unas caras *enfari-nadas* com dugas *sardinas* á punt de fregir.

Van dirme que anavan á casa'l doctor *Xanguet*, perque una de las fillas pateix de cert dolor á la *total*, però no van dirme si tal dolor era produhit per una *tunyina* que va darli la mamá un día que va atrapar-la sola ab el seu promés (el xicot més *llus* que hi há á Barcelona y pobles agregats).

Al despedirme d'ells, tots me varen *cuarta* la ma. Vaig dirigirme cap al *moll*. Allí, que *primera* ahont un sempre hi veu cosas estranyas, vaig deturarme en un rotlló ahont un xarlatan, com si's trobés en plé *Congrés*, dirigia una *arenga* devant d'un públich bas tant *burro*; pero com l'espectacle resultaba *barat*, *hu* comprén. Aquell home prou s'esgargamellaba, ab aquella cara plena de *barbs* y vermella com la closca d'un *llagostí*, pera veure si pescaba alguna *anguila*, però tothóm se cridava *tres-invers-cuarta-tercera*.

A un tal Benet *Pagell* que allí estava badant y somiant *truyltas*, un trinixerayre d'aquets del *rap* li fa fonedís el rellotje y encara *gamba*.

En aquell moment passa pe'l meu costat una xicoteta *tres-terça*, lleugera com una *llissara* y ab uns ulls negres com dos *musclos*.—¡Aixó es *peix* al cove!— esclama un tipo com un *llubarro*, que tenia al meu costat; y va seguirli'ls passos fins... que li va donar la gana.

Eran las disset y mitja. El sol se'n anava á retiro y jo vaig fer lo mateix disposat á compondre aquesta xarada que si bé resulta *magre* y poch sustanciosa, es degut á las circumstancias qu'estém travessant per culpa del deu de la *hu-dos-tres*, es á dir: del peix.

J. STARAMSA.

* *

Solució al del número passat.

Xarada: E-na-mo-ra-da.

Fidel Giró, impresor.—Carrer Valencia, 311, Barcelona.

CATALUNYA ARTISTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT de Literatura, Arts y Teatros.

Redacció y Administració: — Raurich, 20, principal. — (Xí ha bussó á la porta.)

12 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals. — 4 de novela ilustrada. — 8 de folletí dramátich. — Grabats y dibuixos de notables artistas. — Cubertas en paper de seda.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas. — FORA, mitj any 4 pessetas. — EXTRANGER un any 12 franchs. — NÚMERO CORRENT, 15 céntims. — NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims.

FÁBRICA DE SOMBREROS

de totas classes y formas

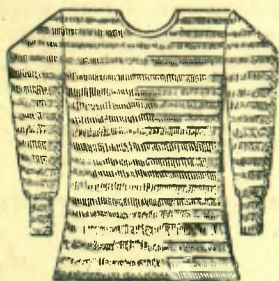
A. GILI

ES DE LAS CASAS QUE VEN AB MES ECONOMIA

HOSPITAL, núm. 16. — BARCELONA

Vendas al engrós y al detall.

PREUS DE FÁBRICA

Casa exclussiva en

GENEROS DE PUNT

DE

GONZALO COMELLA

CARDENAL CASAÑAS (Avants Riera del Pi). núm. 10.

BARCELONA

Marca registrada.

TANCAT ELS DIAS FESTIUS

Galería Lírich-Dramática Regional

DESPATX Y ARXIU: Raurich, 20 principal.

Aquesta nova **Galería** montada luxosament, ofereix als senyors autors dramátichs y músichs compositors de Catalunya, Balears y Valencia, condicions ventajosíssimas.

Respón del cobro de propietat, conta ab un escullit servey de **Corresponals**, percibeix tan sols un **10 per 100** dintre Barcelona y un **15 per 100** per tot Catalunya y regions indicadas, inseriu **gratuitament** en el **Registre de la Propietat Intelectual** las obras dels autors que representa, **liquida** al cap del mes y defensa'ls drets d'autor sense retribució devant de **Centres gubernatius, económichs y judiciales**.

Poden els senyors autors demanar la **Circular** que conté las condicions de la nova

GALERÍA LÍRICH-DRAMÁTICA REGIONAL